

شاهد آن هستیم، ایجاد می‌کنند این است که در حقیقت شهرها بتوانند با هم تعامل کنند و این یعنی همان مسأله گفت و گوی شهرها است که اهمیت پیدا می‌کند. در حال حاضر شهرها در بحث حیات پذیری، حمل و نقل، تغییرات آب و هوایی، تاب آوری شهری و حتی اقتصاد شهری مشکلات مشابهی را تجربه می‌کنند. بنابراین، به نظر می‌رسد الزامی وجود دارد که در تعامل با دیگر شهرها این تجربه‌ها را به اشتراک بگذاریم تا هم از یکدیگر یاد بگیریم و هم به دیگران بیاموزیم. در واقع برای کاهش مشکلات ناشی از این پدیده‌ها که در حقیقت همه کشورها متاثر از آن هستند، نیازمند این هستیم که بتوانیم از تجربیات هم استفاده کنیم، هم تجربیات موفق و هم تجربیات ناموفق و در چنین شرایطی موضوع دیپلماسی شهری اهمیت فوق العاده‌ای یافته است و به نظر می‌رسد در زمان حاضر نیز در شهرداری تهران پیگیری این امر خیلی به موقع در حال انجام است به طوریکه در حال حاضر شهرداری تهران با ۳۰ شهر پیمان خواهرخواندگی دارد و در مجامع مهم مختلف و مرتبط با شهرها عضو است و حتی در آنها نمایندگی دائمی دارد و در برخی نیز در حال فعالیت‌های گسترده است.

■ از جمله نهادهایی که تهران در آن عضو است، کدام هستند؟
سه نهاد بین‌المللی مهم را در این خصوص می‌توان نام برد که تهران به صورت فعال و پویا در آنها شرکت دارد؛ اول مجمع شهرداران آسیایی است که مجمع عمومی آن هر ۳ سال یکبار در یکی از شهرهای مهم آسیایی برگزار می‌شود و آخرین مجمع آن در پاییز سال گذشته در شهر غازی عینتاب ترکیه برگزار شده است. این مجمع دارای اهمیت است که ابتکار تشکیل آن و نیز دبیرخانه دائمی آن در تهران قرار دارد.

دوم، انجمن کلانشهرهای جهان موسوم به متروپلیس است که در حال حاضر حدود ۱۵۰ کلانشهر مهم دنیا در آن عضویت دارند و ایران نیز از گذشته عضو هیأت مدیره این مجمع است. متروپلیس بخشی از سازمان شهرهای متحد و دولت‌های محلی (UCLG) است و در تعاملات بین‌المللی بین شهرهای دنیا نقش مهمی را ایفا می‌کند.

سومین نهاد بین‌المللی، انجمن جهانی شهری است که در سال ۲۰۰۱ توسط سازمان ملل تأسیس شده و یک اجلاس مهم آن در بهمن امسال در ابوظبی خواهد بود. این نهاد نیز از جمله انجمن‌های جهانی شهری است که تهران در آن عضو است.

در همه این نهادها، شهرداری تهران حضوری موثر و مثمر دارد و علت این حضور نیز به این دلیل است که می‌خواهیم برای حل مشکلات شهر و شهروندان، هم از تجربیات جهان یاد بگیریم و هم آن تجاربی را که داریم در معرض دید و قضاوت دیگران بگذاریم.

■ از جمله طرح‌ها و اقداماتی که شهرداری تهران در سال‌های اخیر داشته و در آن موفق بوده، نام ببرید.

تهران در برنامه پنج ساله سوم توسعه خود بحث محله محوری را به عنوان یکی از محورهای اصلی مطرح کرده است. هدف از این طرح این است که در کنار پروژه‌های کلان، به محله، هویت محله، زندگی مردم و فعالیت‌هایی که شهرداری می‌تواند برای افزایش کیفیت زندگی روی آنها تمرکز کند، پرداخته شود. علاوه بر این در طرح کاهش آلودگی هوا نیز شهرداری تهران در دو سال گذشته موفقیت‌های خوبی داشته و شاخص‌ها نشان می‌دهد که با اجرای طرح کاهش آلودگی هوا توانسته‌ایم به موفقیت نسبی در این زمینه دست پیدا کنیم. همچنین در توسعه مترو نیز دستاوردهایی مثبت داشتیم اما به تجربه‌های بیشتری نیاز داریم. همه این تجربیات در کنار سایر تجربه‌های موفق یا ناموفقی که در کشور داشتیم، می‌تواند در تعامل با جهان به اشتراک گذاشته شود و برای حل معضلات ناشی از آن‌ها نتایج مثبتی گرفته شود. برای مثال، کلانشهرهای دنیا تجربیات خوبی در زمینه توجه به توسعه محلات، یا طرح‌های کاهش آلودگی هوا یا حتی مقابله با سیل داشته‌اند که تجربیات آنها در کنار تجربیات خودمان می‌تواند زمینه خدمات‌رسانی بهتری به شهروندان را فراهم کند.

■ تعامل با سایر کشورها چه کمکی می‌تواند در پیشرفت جوامع و مدیریت شهری داشته باشد؟

تمرکز امور در شهرها به نحوی سابقه‌ای در دنیا در حال افزایش است و در شرایطی که از دید من، شهر به عنوان بزرگترین اختراع بشری تلقی می‌شود، ناچاریم و باید از تجارب یکدیگر استفاده کنیم و در یک خرد جمعی به حل مسائل شهروندان بپردازیم. همانطور که گفته شد، شهرهای دنیا، با موضوعات پیچیده، فراگیر و مشابهی روبرو هستند که باید در خصوص آن گفت و گو کنند. گفت و گوی شهرها، کلید حل بسیاری از مشکلات شهروندان در جای جای دنیا است.

■ با توجه به اینکه نهادهای عمومی مثل شهرداری‌ها تحت تحریم قرار ندارند، از این فرصت تا چه اندازه می‌توان برای بهبود روابط شهرها و توسعه تهران استفاده کرد البته ناگفته نماند که بحث تحریم فشارهای زیادی بر دولت وارد کرده که به صورت غیر مستقیم بر مدیریت شهری تأثیر می‌گذارد.

شهرداری به عنوان یک نهاد عمومی غیردولتی، در معرض مستقیم تحریم‌های سیاسی و بین‌المللی قرار

- باید برای حل مشکلات شهر و شهروندان، هم از تجربیات جهان یاد بگیریم و هم آن تجاربی را که داریم در معرض دید و قضاوت دیگران بگذاریم

- در شرایطی که از دید من، شهر به عنوان بزرگترین اختراع بشری تلقی می‌شود، ناچاریم و باید از تجارب یکدیگر استفاده کنیم و در یک خرد جمعی به حل مسائل شهروندان بپردازیم

ندار اما واقعیت این است که شهرداری هم بخشی از یک جامعه است و وقتی تک‌تک شهروندان از تحریم‌ها آسیب می‌بینند، شهرداری نیز از این تأثیرها در امان نبوده و حتماً در نتیجه تحریم با مشکلاتی مواجه خواهد شد و لایحه هدف مستقیم تحریم نباشد.

اما یکی از جنبه‌هایی که دیپلماسی شهری می‌تواند به شهری مانند تهران و فواید آن کمک کند، این است که در ارتباط بین شهرها، می‌توان مسأله تحریم را لوثر کرد. یعنی وقتی تهران وارد پیمان خواهرخواندگی با شهرها دیگر می‌شود، یا در اجلاس شهرهای مختلف شرکت می‌کند یا شهرداری تهران به ملاقات شهرداران شهرهای بزرگ اروپایی می‌رود، تمام این موارد کمک می‌کند که مادر حقیقت درون مرزهای خود باقی نمانیم و بتوانیم علاوه بر این که از تجربیات جهانی استفاده می‌کنیم، به دیپلماسی کشور هم در باز کردن فضای ارتباطی با نهادهای عمومی در کشورهای دیگر کمک کنیم. وقتی شهرها وارد دیپلماسی شهری می‌شوند در حقیقت به وسیله دیپلماسی شهری تحریم‌ها ضعیف می‌شوند، و فضاهای جدید برای مقابله و تضعیف تحریم‌ها گشوده می‌شود. همچنین در فضای تعامل و ارتباط بین‌المللی، زمینه برای معرفی جاذبه‌های گردشگری تهران و جذب گردشگر به پایتخت ایران فراهم می‌شود و هر کدام از این گردشگران، علاوه بر کمک به توسعه اقتصادی کشور، به لحاظ فرهنگی و رسانه‌ای نیز اثر مهمی در انتقال پیام ایرانیان به دنیا دارد.

علی محمدی / تهران

ویژه‌نامه روز جهانی شهرها
آبان ۱۳۹۸

ایران